

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Швардак М.

к.пед.н., доцент, доцент кафедри
педагогіки дошкільної та початкової освіти

Мориляк Є.

студентка спеціальності «Освітні, педагогічні науки», ОС «Магістр»
Мукачівський державний університет, Україна

Суспільно-політичні й соціально-економічні зміни, що відбуваються в Україні, суттєво впливають на діючу систему освіти. Тому керівнику закладу освіти слід орієнтуватися в різноманітності сучасних прогресивних управлінських ідей, вивчати й успішно впроваджувати досягнення науки та перспективного педагогічного досвіду, реалізувати творчу діяльність.

Професіонал у галузі освіти має глибоко усвідомлювати місце й роль позитивної взаємодії тих, хто є учасниками освітнього процесу як засобу самореалізації, самовдосконалення, саморозвитку, самоствердження, самоактуалізації. Необхідно підготувати керівника з творчим науково-педагогічним мисленням, з певною системою компетентностей, особистісних та професійних якостей, що актуалізує проблеми застосування інноваційних технологій, які покликані забезпечити підготовку фахівця до стрімкого й мінливого життя у світі з багатоманітними зв'язками.

Фахову підготовку майбутні керівники закладів освіти можуть отримати на Україні в умовах магістратури за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» (спеціалізація «Управління закладами освіти»). Фахова підготовка включає системне бачення педагогічної реальності, формування нових підходів до оволодіння інноваційними технологіями, цілеспрямованості, інтеграції управлінського й педагогічного досвіду, формування креативних якостей особистості. Результати підготовки визначаються за критеріями готовності майбутнього керівника до: роботи в інноваційних процесах, ведення наукових досліджень, професійного розвитку та самоактуалізації.

На сучасному етапі має місце певна невідповідність між вимогами щодо готовності майбутніх фахівців до застосування інноваційних технологій та недостатньою увагою закладів вищої освіти до забезпечення такої підготовки.

Проблеми інноваційних технологій, їх застосування та ефективності використання у закладах освіти представлені в роботах М.В.Гриньової, В.І.Євдокимова, М.В.Кларіна, А.М.Крамаренко, В.Ф.Паламарчук, О.М.Пехоти, В.В.Серікова, С.О.Сисоєвої, І.С.Якиманської.

Що ж до сутності ключової дефініції даного дослідження, то інновації (італ. *innovazione* – новина, нововведення) розглядаємо як нові форми організації праці й управління, нові види технологій, що охоплюють не лише окремі установи, організації,

заклади, а й різні сфери. Вони виражаються в тенденціях акумулювання і модифікації ініціатив, новацій в освітньому просторі; спричиняють певні зміни у сфері освіти. Інноваційну спрямованість педагогічної діяльності зумовлюють соціально-економічні трансформації, що вимагають відповідного оновлення освітньої політики, прагнення керівників закладів освіти та вчителів до освоєння й застосування педагогічних новинок, конкуренція закладів освіти, яка стимулює пошук нових форм, методів, прийомів, технологій організації освітнього процесу, диктує відповідні критерії щодо добору вчителів.

У широкому розумінні поняття «управління» визначають як елемент, функцію організованих систем, різних за природою, що забезпечують збереження їх відповідної структури, підтримують режим діяльності й реалізацію їх програм. У контексті управління закладами освіти такий феномен розглядають через методи та діяльність із забезпечення вимог якості освіти. Саме цим зумовлене в педагогіці виникнення нового напрямку – педагогічної інноватики, яка стала педагогічною галуззю наукового пізнання, що характеризується певним змістом, принципами, тенденціями й закономірностями розвитку.

За педагогічними інноваціями виникли нові навчальні технології, оригінальні виховні ідеї, форми й методи навчання і виховання, освітні моделі і, як наслідок, нестандартні підходи до управління. Інноваційну педагогічну технологію розглядають як особливу організацію діяльності та мислення, які спрямовані на організацію нововведень в освітньому просторі, або як процес засвоєння, впровадження й поширення нового в освіті. Інновація освітнього процесу означає введення нового в мету, зміст, форми і методи навчання, виховання та управління, в організацію спільної діяльності учасників освітнього процесу.

Ми дотримуємося тієї точки зору, що готовність до застосування інноваційних технологій відповідає особистісно-діяльнісному підходу, оскільки, по-перше, студентам треба мати цілісне уявлення про управлінську діяльність, її функції, зміст, форми, методи тощо. Опанувати ці технології та використати їх у професійній роботі керівник має змогу тільки під час практичної діяльності, за умови, що він з'ясував для себе сенс інноваційних технологій, специфіки побудови відносин між суб'єктами освітнього процесу. По-друге, студент має прагнути пізнати особистість кожної дитини, забезпечити гармонійний розвиток всіх дітей у класі. За необхідне маємо відзначити, що сформувати готовність до управлінської діяльності є можливим тільки в процесі системи підготовки у закладі вищої освіти. Підготовка являє собою процес, а готовність, з одного боку, – мета, з іншого – результат цього процесу.

Готовність до впровадження інноваційних технологій – це комплексне новоутворення особистості. О.М.Пехота й А.М.Старева виділяють такі компоненти системи підготовки керівника: засвоєння загально-педагогічних і предметно-методичних знань; формування практичних умінь і навичок (інформаційних, організаційних, комунікативних, операційних, технологічних, дослідницьких, проєктивних, самоосвіти тощо); формування і розвиток організаторських здібностей (дидактичних, методичних, технологічних, конструктивних, комунікативних та ін.); розвиток інтелекту майбутнього фахівця (мислення, ерудиції, пам'яті тощо).

IMPACT OF MODERNITY ON SCIENCE AND PRACTICE

Складність, багатоаспектність і взаємозалежність управлінських проблем у період розбудови освіти потребують нових ідей і підходів, що розвивають перспективи пошуку оптимальних інновацій управлінської діяльності закладу освіти.

Тому великого значення набуває самоменеджмент як уміння керівника управляти собою і дотримання таких психолого-управлінських вимог до менеджера освіти (за Т. Бабенко): діагностичних (при плануванні, підготовці й прийнятті управлінських рішень, контролюючій діяльності, цілепокладанні); прогностичних (при розробці стратегічних напрямків діяльності колективу, плануванні); визначенням змісту роботи, термінів виконання, відповідальних тощо); координаційно-регулюючих або організаторських (при підготовці та прийнятті управлінських рішень, інструктуванні людей, контролі, доборі кадрів та розподілі обов'язків відповідно до їх психологічних особливостей, проведенні інструктажу в ході здійснення рішень, використанні різних форм управлінської роботи, здійсненні ділового спілкування, встановленні ділових контактів з підлеглими, партнерами, своїми керівниками); комунікативних (при створенні сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі); мотиваційних (при формуванні індивідуального стилю діяльності, що оптимально відображає особливості менеджера та колективу, яким він керує); емоційно-вольових (при цілепокладанні, прийнятті управлінських рішень, здійсненні поточного та підсумкового контролю); оцінних (при самоорганізації діяльності, розробці шляхів самовдосконалення і нових цілей, завдань); когнітивних або гностичних (для ефективного виконання всіх функцій управління в освіті); мовних (при формулюванні управлінських рішень, здійсненні компетентного ділового спілкування, проведенні різних активних форм організації управління; для ефективного виконання всіх функцій управління в критичних умовах і стресових ситуаціях); моральних (при змістовій та емоційно-мотивуючій спрямованості управлінської діяльності, забезпеченні етичних критеріїв праці менеджера освіти, виховному впливі на оточуючих); фізіологічних (для ефективного виконання навантажень управлінської праці, лідерського впливу на людей, формування позитивного ставлення та оптимізму в них); фізичних (при створенні позитивного іміджу керівника та установи, надання позитивного впливу на оточення).

Керівник сучасного закладу освіти повинен володіти вміннями, що дозволять виконувати ті або інші професійні функції і соціальні ролі. На сучасному етапі розвитку суспільства найбільш важливими є: здатність ефективно управляти собою, педагогічними та технічними працівниками, своїм часом, незалежно від стресів, економічних проблем буденного життя; уміння прояснити свої особисті цінності й допомогти визначити ціннісні орієнтири підлеглим; здатність чітко визначати особисті й професійні цілі; уміння самостійно забезпечити свій професійний ріст та особистісний розвиток; оволодіння навичками творчого й ефективного розв'язання професійних, матеріальних, моральних та інших проблем; оволодіння навичками впливу на підопічних, не вдаючись до прямих вказівок, різкої критики; опанування методів раціональної роботи з інформацією; уміння формувати колектив (команду) і управляти ним, вважаючи себе рівноправним членом цього колективу; прагнення до інноваційної діяльності, дослідницької роботи, експериментування.

Отже, готовність майбутнього керівника до впровадження інноваційних технологій є інтегративним утворенням, метою і результатом спеціальної фахової

підготовки студентів у даному напрямку. Під формуванням готовності майбутніх керівників до впровадження інноваційних технологій розуміємо багатокомпонентний, поліфункціональний, динамічний, відкритий процес трансформацій, завдяки якому здійснюється цілеспрямований розвиток усіх структурних компонентів, які забезпечують формування цього виду готовності.

Список літератури

1. Ващенко Л. Управління інноваційними процесами / Л.Ващенко // Директор школи. - №23-24 (455-456). - 2007. - 53 - 61 с.
2. Єльнікова Г.В. Управлінська компетентність / Г.В. Єльнікова // Бібліотека шкільного світу. - К. : Ред. загальнопед. газ, 2005. – 128 с.
3. Маркіян С.В. Інновації як фактор розвитку освіти / С.В. Маркіян // VI Міжнародна міждисциплінарна науково-практична конференція. - Харків, 2006. - 155 с.
4. Пехота О.М. Особистісно орієнтоване навчання: підготовка вчителя: Моногр. / О.М.Пехота, А.М.Старєва. – Миколаїв : Іліон, 2005. – 272 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>